

Povijest indijske crkve.

(Tomini kršćani, Siro-Malabarci, Siro-Malankarci).*

Msgr. Dr. Kamilo Dočkal.

(Svršetak)

5. Monofizitski Siro-Malabarci ili Siro-Malankarci.

Monofizitsko ili jakobitsko krivovjerje uvuklo se među »Tomine kršćane« u Malabaru god. 1653. povodom nezadovoljstva, koje je među Siro-Malabarcima tinjalo iza prevelikih i preneglih reformi na sinodu u Diamperu god. 1559. Nezadovoljnicima stane na čelo častohlepni arhidakon T o m o P a r a m b i l.

Sjedinjeni Siro-Malabarci željeli su si vazda imati na čelu biskupa svoga obreda, kako je to bivalo kroz pol stoljeća iza sjedinjenja babilonskog patrijara Ivana Sullake i kako je to bilo kroz vijekove prije sjedinjenja, kad su indijski Nestorijevci dobivali biskupe od patrijara iz Perzije. Ta je potreba bila u srcima Malabaraca baš tako, kako to vidimo kod Abesinaca, koji su dobivali svoje metropolitne iz Aleksandrije.

Kad je sinoda u Diamperu podvrgla sjedinjene Malaberce latinskim biskupima, odnosno metropolitima, osjetili su i oni, da je potrebno dati sjedinjenim nestorijevskim Malabarcima neke slobodine u upravnim pitanjima. Prvi biskupi isusovački: Franjo Roz, Jeronim Ksaver Navarski i Stjepan de Britto priznavali su jednomu od svećenika Siro-Malabaraca, i to njihovu arhidakonu, neka upravna prava, poglavito: podjeljivati oproste svake vrsti, imenovati kandidate za crkvene službe i za crkvene nadarbine, predvoditi ih k ređenju, upravljati crkvenom imovinom. Nu četvrti biskup Franjo Garcia D. I. dokine i ove povlastice, jer je u njima vidio stezanje svoje biskupske vlasti. Radi toga dođe do trvenja između njega i zastupnika sjedinjenih, arhidakona Tome Parambila. Ovaj izrabí nezadovoljstvo puka protiv prenegljenih reformi sinode u Diamperu.⁵³

Zaredaše događaji, koje smo opisali prije. Malabarci zamoliše od sjedinjenog patrijara babilonskog vlastitog biskupa, kako je to bilo prije kroz vijekove. Taj im posla M a r A t t a l u. Kad Portugalci uhvatiše Mar Attalu i zatvoriše u Goi, plane ustanak. Preko 25.000 oboružanih ljudi dođe pred Gou, da oslobodi Mar Attalu, ali je bilo prekasno, jer je bio po inkviziciji osuđen i spaljen. Ustaše

⁵³ St. R. Janin: »L'Église jakobite du Malabar« u »L'Unité de l'Église«. Paris 1937. Nr. 87. St. 162. Ovu je najnoviju monografiju napisao R. Janin povodom konverzije trećeg jakobitskog biskupa na Malabaru Mar Severiosa prošlog Božića. Njegovim podacima u mnogom smo si mogli upotpuniti našu radnju o indijskoj crkvi, koja je bila već u štampi.

* S u m m a r i u m cfr. BS (1938) Nro 1, pag. 193.

se sastaje u Mattamcherry-u kod Cochina, gdje se pred jednim starodrevnim raspelom zavjeriše, da nikada više ne će priznati isusovačkih biskupa. Oko 200.000 katoličkih Siro-Malabaraca padne u skizmu, kojoj je bio na čelu Tomo Parambil. Bilo je to god. 1653. Nekoliko mjeseci kasnije održaše ustaše koncilijabul u Alegatu (Mangatu), gdje su posegnuli za zdvojnim sredstvom. Dvanaest svećenika položi ruke na Tomu Parambila, da ga zarede za biskupa. Parambil si uze naslov: »metropolit i vrata cijele Indije«, kakav je naslov nosio nekad nestorijevski metropolit u Malabaru.

Skizmatici si uzeše ime T u t h a n k u t t u k a r, što znači »Novi«, dok su se oni drugi, koji otaše vjerni latinskom biskupu, zvali P a z h a y a k u t t u k a r, t. j. »Stari«.

Dvanaest godina ravnao je Tomo Parambil svojom crkvom, a da nije imao pravog biskupskog posvećenja. Međutim on je ipak nastojao, da ga dobije. Obrati se s toga na kaldejskog nestorijevskog patrijara, ali bude odbijen. Onda učini posljednji korak. Obrati se na inovjernog patrijara: jakobitskog ili monofizitskog in Antiohije. Taj ovlasti jeruzalemskog metropolita Mar Gregoriosa, da pođe u Indiju i zaređi Tomu Parambila. Ovaj obavi ređenje god. 1670.⁵⁴ Tako postadoše nekad nestorijevski Malabarci monofizitski ili jakobitski. Uzdržaše se do danas pod imenom S i r o - M a l a n k a r c i.⁵⁵

Sve do god. 1665. slijedili su skizmatici kaldejski obred, koji je u malabarskoj crkvi od iskona. Jakobitski biskup Mar Gregorios unese u obred i u disciplinu neke primjese sirskeg obreda, nu nije uveo sirske obred u cijelosti. U vjeri nije bilo razlike, jer je Malabarcima bilo više do toga, da imaju svoga biskupa, nego da mijenjaju vjeru.⁵⁶

Poslije smrti Mar Gregoriosa posla antiohijski patrijar u Malabar Mar Ivaniosa, koji posveti Mar Thomasa III. i Mar Thomasa IV. Dskora dođe sam jakobitski katolikos Mar Basilios u Malabar, praćen jednim biskupom i više svećenika. On

⁵⁴ R. Janin dovodi u sumnju, da li je Tomo Parambil bio sada doista ređen za biskupa. Neki autori tvrde, da je Tomo Parambil bio zaređen za biskupa od Mar Gregoriusa kao i njegov nasljednik Mar Thomas II. Drugi autori to niječu s razloga, što je sam Mar Gregorios ostao u Indiji i ravnao tom novom jakobitskom crkvom uz Tomu Parambila. Kasnije su sami neki jakobitski biskupi kao Mar Thomas V. sumnjali o valjanosti svojega ređenja, kako ćemo kasnije vidjeti. Sr. R. Janin, op. cit. St. 162.

⁵⁵ Malankar je lokalno ime za Malabar. Sr. »Najmlodsi unci Malankarezi« u »Oriens«. Varšava, 1936. Str. 179. — »Statistica con cenni storici...« Roma, 1932. St. 50.

⁵⁶ Fr. Heiler u najnovijem svojem djelu: »Urkirche und Ostkirche«, München, 1937. St. 534. tvrdi, da je Mar Gregoriju uspelo predobiti dosad nestorijevske Tomine kršćane za jakobitsku nauku i za to, da priznaju antiohijsku crkvu kao »glavu i majku svijeta«.

htjede, da propovijeda Malankarcima monofizitske nauke, ali se tome usprotivi nasljednik Tome Parambila Mar Thomas IV.⁵⁷

Potaknut nemirima u svojoj crkvi poče isti Mar Thomas IV. god. 1704. misliti na to, da se vrati u krilo sjedinjene crkve. Započe pregovore sa Svetom Stolicom. Kao uvjete stavi, da se njegovoj crkvi dopusti čisti kaldejski obred, a on da bude priznat biskupom. Drugom jednom molbom zatražiše njegovi svećenici, da se dopusti u svetoj misi kvasan kruh. Kad se pregovori razbiše, obrati se Thomas IV. god. 1709. na jakobitskog katolikosa u Antiohiji, da mu pošalje jednog metropolita i jednog biskupa. Kad mu molba nije bila uvažena, obrati se ponovno na njega god. 1720, ali opet bez uspjeha. God. 1725. prepusti svoju stolicu Mar Thomasu V., koga je sam zareadio.

*

Mar Thomas V. dvojeći o valjanosti svoje biskupske ordinacije pokušao dobiti biskupsko ređenje od Mar Gabrijele, kaldejskog biskupa, koji je živio u Indiji, nu ovaj je bio tako bolestan, da se nije mogao odazvati molbi. U njegovo vrijeme dođe u Malabar jakobitski biskup Mar Johanna, da očisti jakobitsku crkvu od katoličkih ostataka. Dao je izbaciti iz crkava kipove, koji su tu bili od vremena portugalske epohe.⁵⁸ Kad Mar Thomas V. nije ni od ovoga mogao dobiti biskupsko posvećenje, obrati se god. 1748. na Rim izjavivši, da su on i njegovi pristaše spremni ostaviti skizmu, ako im se dozvoli kvasan kruh u liturgiji. Kad nije dobio brzog odgovora, obrati se na holandske protestante, koji su mu već prije ponudili pomoć, a on ju nije prihvatio. Na njihovu molbu posla jakobitski patrijar Ignacije XXVIII. god. 1751. tri jakobitska biskupa Mar Gregorija, Mar Bazilija i Mar Johannu, da obave ređenje Mar Thomasa V. Nu kako se ovaj kratko platiti putne troškove, ne zarediše ovi Mar Thomasa V., nego njegova nasljednika Mar Thomasa VI., koji si uze ime Mar Dionysios I. (1765.—1808.).

⁵⁷ Perzijski su Nestorijevci s bolju gledali, gdje im otpada nekadanja kćerka indijska crkva, i to pod Jakobite. Zato je god. 1705. nestorijevski kaldejski patrijar poslao u Malabar metropolita Mar Gabrijele, da zaustavi val monofizitstva i da u Tominim kršćanima uzbudi staro nestorijevstvo. Mar Gabriel je ostao u Malabaru 25 godina, pa je neprestanim radom i borbama predobio za se nesamo veliki dio Jakobita, nego i nešto sjedinjenih Siro-Malabaraca. Istina nakon njegove smrti mnogi otpadoše k Jakobitima, nu sačuvaše ipak neke nestorijevske običaje. Uspomena na ovog zatočnika Nestorijevstva uzdržala se do danas, pa se u Kottayamu slavi posebna svetkovina u čast Mar Gabrijele. Kasniji pokušaji nestorijevskih patrijarara ostadoše bez uspjeha. Sr. Fr. Heiler, op. cit. St. 534. ss.

⁵⁸ Malabarski Jakobiti štiju do danas kipove ove epohe, nu novih nisu uveli. Sr. R. Janin: »L'Église jacobite du Malabar« u »L'Unité de l'Église«, Paris 1937. St. 163.

Povodom jedne žalbe posveti Mar Gregorios za jakobitskog biskupa u Malabaru jednog svećenika, osobnog neprijatelja Mar Dionizijeva, koji si uze ime Mar Kyrillos I. Mar Dionysios potraži zaštitu u kraljeva iz Travancora i Cochina. Mar Kyrillos izgubi pravo, te morade otići u kraljevinu Cochin i nastaniti se u Anyuru (Tholuru), gdje je organizirao nešto pristaša, jakobitskih vjernika. Ta se skizmatička općina uzdržala sve do danas. Broji tek oko 1000 vjernika. Na čelu joj je biskup u Anyuru, koji ne priznaje jakobitskog metropolita, već je u vjerskoj zajednici s t. zv. »Reformiranim Jakobitima«, o kojima će biti doskora govor. Da sekta ne ostane bez biskupa, zareduje vazda biskup u Anyuru svog koadjutora za biskupa.⁵⁰

Prisutnost trojice sirske biskupa u Malabaru ubrza uvođenje sirske liturgije, nu iza njihova odlaska sirska liturgija zaspri. Čim je Mar Dionysios postigao svoju svrhu, t. j. sigurnu biskupsku ordinaciju, nije se više brinuo ni on ni njegovi pristaše za jakobitskog patrijara i njegovu liturgiju. God. 1799. prijeđe Mar Dionysios s nekoliko svećenika i svjetovnjaka u krilo katoličke crkve. Nu ne za dugo. Doskora dođe pod upliv anglikanskih misionara iz društva »Church Mission Society«. Mar Dionysios umre god. 1808., pošto si je posvetio nasljednika Mar Thomasa VIII. (1809.).

God. 1915. pukne u crkvi Siro-Malankaraca skizma. Neki monah, po imenu Ittup dade se posvetiti za biskupa po Philoxenu, biskupu iz Anyura, pa uzevši ime Mar Dionysios II. zbacio pomoću svjetovne vlasti Mar Thomasa IX. Njegova vladavina nije bila duga. Umre god. 1816., a da nije posvetio sebi nasljednika. Zato posveti Philoxen iz Anyura god. 1919. Mar Dionysia III.

U 19. stoljeću došli su malabarski Jakobiti sve više pod upliv anglikanskih misionara. Njihovim nastojanjem uze više obudovjelih jakobitskih svećenika drugu ženu, ma da je to bilo protiv kanona. Što više, ti svećenici dobivahu od anglikanaca posebnu novčanu potporu, što je izazvalo veliku sablazan vjernog puka.

Ma da su Siro-Malankarci dobili svoje biskupe po jakobitskom patrijaru i ma da su u njegovim očima bili Jakobiti, ipak se oni punih 150 godina ne obazirahu na antiohijskog patrijara imajući svoju vlastitu hierarhiju s kaldejskim obredom. Nu da se usmogne uspješnije boriti protiv anglikanskih misionara, koji što dalje to više nadirahu među njih, obrati se Mar Dionysios IV. (1830.—1857.) na antiohijskog patrijara s molbom za pomoć. Taj mu god. 1825. pošalje biskupa Mar Abrahama. Umjesto da Mar Abraham pomogne Siro-Malankarcima, on zbacio Mar Dionysija IV., te se sam proglasi metropolitom malabarskim. Na pritužbu vjernika i

⁵⁰ Sr. Fr. Heijer, op. cit. St. 535.

nastojanjem anglikanskih misionara protjera ga vlada u Travancoru iz zemlje (1826).

Dokora dođe do velikog trvenja između malabarskih Jakobita i anglikanaca. Razlog je bio prozelitski rad misionara. God. 1837. dođe do preloma između obih crkvi, nu prekasno, jer su anglikanci oteli Jakobitima 6.000 vjernika i stvorili novu crkvu »Reformiranih malabarskih Jakobita« o kojoj ćemo napose govoriti. Anglikanci izradiše kod vlade, da su i crkvena dobra bila podijeljena između ove dvije konfesije.⁶⁰

Sinoda u Maveeliku god. 1836. zabrani svako općenje s anglikancima. Međutim duh reformacije ipak prodre duboko u jakobitsku malabarsku crkvu. Neki svećenici i svjetovnjaci htjedoše, da ju reformiraju prema uzoru anglikanske crkve. Mar Dionysios IV. se muževno opre. Pristaše reforme obratiše se na jakobitskog patrijara, da im posveti njihova kandidata. Patrijar im udovolji, pa god. 1842. za malabarskog metropolita zaredi Mar Matiju Atanazija (1843.—1877.) koji se predstavi vlastima kao zakoniti predstavnik crkve. Mar Dionysios obavijesti brzo patrijara, da su zlorabili njegovu dobru volju, jer da je Mar Matija Atanazije prosti heretik. Patrijar posla odmah u Malabar Mar Kyrilla, u čiju se korist Mar Dionysios god. 1846. odreče metropolitanske stolice.

Mar Matija Atanazije se obrati na vladu, koja je nastojanjem anglikanskih misionara dala pravo njemu. God. 1857. umre Mar Dionysios IV. Mar Kyrillos bude lišen svih beriva, nu ipak je ostao u zemlji i činio propagandu za sirske obred.

God. 1857. zabrani »Court of Directors in London Hall Street« anglikanskim misionarima, da se miješaju u unutarnje poslove malabarske crkve, što je dobro došlo Mar Kyrillu. Što više, vlada u Travancoru izda god. 1863. riješenje, kojim zajamči malabarskim Jakobitima punu slobodu, da pristanu uz Mar Kyrilla ili uz Mar Matiju Atanazija. Između ove dvojice dođe do ogorčene borbe, koja se svrší pobjedom potonjega. Dakako da su kod sudova opet pomogli anglikanski misionari. Pristaše Mar Kyrilla poslaše antiohijskom patrijaru svog čovjeka, svećenika Josipa, koga patrijar zaredi za metropolita pod imenom Mar Dionysios V. (1869.). Taj se vladi u Travancoru predstavi kao jedini zakoniti metropolit malabarskih Jakobita, nu vlada ga nije priznala. Mar Dionysios V. je kroz 40 godina vodio borbu protiv protestantskog nadiranja u jakobitsku crkvu. Umro je 1909.

God. 1875. dođe jakobitski katolikos Petar Ignacije XXIII. osobno u Malabar, te udari anatemom Mar Atanazija, koji uslijed toga odmah izgubi na ugledu i moći. Isti katolikos održa god. 1876.

⁶⁰ Sr. R. Janin: »L'Église jacobite du Malabar« u »L'Unité de l'Église«, Paris, 1937. St. 164.

sinodu u Mulanthuruthu, gdje uredi crkvenu hierarhiju malabarskih Jakobita tako, da im stvori sedam biskupija i zaredi novih šest biskupa. Nijedan od njih nije smio nositi naslov metropolita. To je umanjilo ugled biskupa pred građanskim sudovima, koji ih nisu htjeli priznati kao zastupnike crkve. Brzo iza odlaska Petra Ignacija XXIII. održaše novi biskupi sinodu u Kottayamu.⁶¹ Sinoda izabere Mar Dionysija za »malabarskog metropolita«, pa mu podloži sve ostale biskupe. Sinoda zabrani vjernicima svaku komunikaciju s anglikancima i s pristašama Mar Matije Atanazija. U novim prilikama podoše i svjetovne vlasti u prilog Mar Dionysiju, barem u toliko što su priznale antiohijskog katolikosa vrhovnom glavom malabarske jakobitske crkve.

God. 1877. umre Mar Matija Atanazije. Njegov nećak i nasljednik Mar Thomas Athanasios nastavi skizmatičku oporbu protiv jakobitskih biskupa. On organizira zasebnu crkvu »Reformiranih malabarskih Jakobita«, koji se po njemu prozvaše i »Mar-Tomisti«, a ima ih danas oko 150.000.

Da se umanje prava biskupa u upravi crkvene imovine, uredila je sinoda u Mulanthuruthu god. 1876. pod predsjedanjem jakobitskog katolikosa Petra Ignacija XXIII. jednu skupštinu od 103 osobe za upravu crkvene imovine pod naslovom »The Malabar Syrian Christian Association«. Skupština je opet izabrala uži odbor od 24 lica (8 svećenika i 16 svjetovnjaka), odgovornih patrijaru za upravu dobara. Iza odlaska patrijara dokine Mar Dionysios V. pomenutu skupštinu, pa mjesto nje uredi »Udruženje delegata svih župa« i jedan »Upravni odbor« zvan »Managing Committee«, imenovan od pojedinih biskupa. Sve to postoji do danas.⁶²

Poslije smrti Mar Dionyzija V. god. 1909., dođe jakobitski antiohijski patrijar Ignacije Abdullah Sattuf u Malabar i započe veliku raspru poradi uprave crkvenih dobara. On je tvrdio, da on jedini imade pravo upravljati crkvenim dobrima malabarske crkve. Polovina svećenika i svjetovnjaka opre se ovim prohtjevima patrijara, pa stvoriše raskol, kojemu stadoše na čelo dvojica od biskupa. Patrijar ih izopći i proglasi metropolitom malabarskim Mar Kyrilla. Opozicija prizva na jakobitskog patrijara Abdul Messiha, takmaca sadanjega patrijara, koga su Turci po nagovoru Mar Abdullaha Sattufa skinuli. Abdul Messih dođe god. 1912. u Malabar i posveti ondje tri biskupa. Što više on postavi biskupa Mar Ivaniosa, koga je njegov predšasnik patrijar Petar Ignacije XXIII. god. 1876. posvetio, za vrhovnog i neovisnog poglavicu malabarskih Jakobita pod naslovom »Katolikos Orijenta« s pravom,

⁶¹ Sr. R. Janin, op. cit. St. 164.

⁶² Sr. R. Janin, op. cit. St. 165.

da on i njegovi nasljednici posvećuju biskupe i pripravljaју svetu krizmu (myron), dvije stvari, koje su vazda bile rezervirane samomu patrijaru. Kao katolikos si Mar Ivanios uze ime »Mar Basilios III.«

Iz ovog čina rodiše se za malabarske Jakobite velike i beskonačne prepirke o vlasništvu crkvenih posjeda. S početka pobijediše »Metropolisti« kao stariji, nu kod priziva god. 1923. pobijediše »Patrijarhisti«. Da se ove prepirke dokrajče, pođe novi antiohijski patrijar Mar Ignatios Elias osobno u Malabar. Unatoč pomoći, koju mu pružiše Lord Irwin, potkralj Indije, te anglikanski biskupi Gore i Wescott, nije polučio ništa. On je bio spreman, da digne izopćenje nad »Metropolistima«, ali se odlučno opre, da prizna »katolikosa«, koga je postavio Abdul Messih. Mar Ignatios Elias umre u Malabaru 13. februara 1932., a da nije izmirio stranke. Borba među obim strankama traje do danas.⁶³

6. Organizacija i kult Siro-Malankaraca.

Kako su malabarski Jakobiti ili Siro-Malankarci nikli u svadi, tako živu u svadi i raskolima sve do sada. Jakobitska crkva podijeljena je u sedam dieceza: Kottayam, Quilon, Thumpanam, Angamala, Niranam, Kandanat i Cochin. Dok ovo pišemo, četiri su dieceze u rukama »Patrijarhista«, a tri u rukama »Metropolista«. »Patrijarhistima« je na čelu metropolit, koga bira »Association jacobite« sastojeći se od biskupa, delegata klera i puka, a koga potvrđuje i posvećuje antiohijski patrijar. Metropolit stoluje u Kottayamu. »Metropolistima« je na čelu »katolikos«, koji vlada posve neovisno od patrijara u Antiohiji priznavajući mu tek prvenstvo časti. I on stoluje u Kottayamu.

Biskupe sufragane biraju vjernici, a potvrđuje ih biskupska sinoda. Posvećuje ih, ako su »Patrijarhisti«, antiohijski jacobitski patrijar; a ako su »Metropolisti«, njihov katolikos. Biraju se samo između monaha. Nu biskupom mogu postati i svećenici udovci. Biskupi ne smiju jesti mesa ni piti vina. Biskupi dobivaju od crkava stalan porez, zvan »kaimuthu«, jedan dio pristojbi, koje idu patrijara ili katolikosa, i darove za obrede. Svećenici dobivaju 5% ženidbenih miraza, te školarinu. Neke im crkve davaju plaću u prirodninama (t. zv. riz).

Župe nemaju teritorijalnih granica. Svaki dušobrižnik znade, koje su obitelji podvrgnute njegovoj vlasti. Svaka župa imade jednog ili više svećenika, koji vrše službu po redu. Ima li župa više svećenika, jedan je od njih paroh, imenovan od biskupa. Više župa čini jedan dekanat. Dekan prima još i posebne dohotke.

Jakobiti imadu više sjemeništa, od kojih je jedno centralno. Nauke traju dvije do tri godine. Svećenički kandidati treba

⁶³ Sr. R. Janin, ibidem.

da nauče sirski jezik (koji međutim brzo i zaborave), liturgiju i dijeljenje sakramenata, te nešto prava. Crkveno pravo obuhvaća jakobitski Nomokanon te lokalne običaje, koji u velikom dijelu potiču od sinode u Diamperu (1599.).

Malabarski Jakobiti imaju monaštvo, koje sada imade samo muškarce. Sestre od Nasljedovanja Kristova, koje je osnovao Mar Ivanios, prešle su s njim na sjedinjenje s Rimom. Monasi, koje zovu »Rabban«, žive većinom pojedinačno, pa se bave ascezom. Između njih se biraju biskupi.⁶⁴

★

Siro-Malankarci priznavaju s e d a m s a k r a m e n a t a. Krst podjeljuju polijevanjem. Sv. potvrdu podjeljuje obični svećenik namah iza krsta, i to tako da se lagano pomaže cijelo tijelo svetom krizmom. Sv. se Euharistija daje pod obje prilike, osim ako se daje poslije krsta. Tada se daje samo pod prilikom kruha. Za sv. Euharistiju rabe kvasan hljeb i vino, koje pripravljavu kvaseći suho grožđe u vodi. U kalež stavljaju toliko vode, koliko vina. Na jednom se oltaru smije služiti samo jedna misa, zato postoji kod njih koncelebracija. Nema li kamenog oltara, smije svećenik služiti na jednostavnom komadu papira, ako se na njem nalazi napisano koje mjesto iz sv. Pisma. Posude su od zlata ili od srebra.

Sv. se misa čita samo u nedjelje i blagdane, pod tjeđnom vrlo rijetko, osim ako treba krstiti ili vjenčati. Missa praesanctificatorum nije poznata, kao niti binacija. Jezik liturgije je domaći »malayalam«. Sirski se jezik rabi samo kod konsekracije, inače ne, Svećenici misle, da se pretvorba vrši riječima epikleze, pa se kadšto služe anaforam ili kanonom, gdje nema riječi konsekracije. U vrijeme korizme služi se sv. misa tek u 3 sata popodne, a celebrant treba da bude na tašte od 9 sati prijašnjega dana navečer. Sv. se pričest prima samo pod misom izuzev bolest. Koji primaju sv. pričest, imaju biti na tašte kao i celebrant. Sv. je pričest propisana tri puta na godinu, nu ušlo je u običaj da se vjernici pričješćuju samo na veliki četvrtak.

Sv. ispovijed je pojedinačka i aurikularna. Ispovijed se često obavlja tako, da pokornik pročita neki općeniti popis grijeha, na što bude odriješen. Za svećenike se rabi deprekativna forma, a za svjetovnjake indikativna. Ispovijedati se je dužan svaki tko je došao do razuma. Ispovijed je uvijek obvezna prije pričesti, nu mnogi se pričješćuju bez prethodne ispovijedi. Oženjeni su dužni primati sv. ispovijed i sv. pričest jedamput na godinu, i to na veliki četvrtak. Krsti li se odrastao čovjek, mora se prije krsta ispovijedati, a krst mu služi umjesto odrješenja. Ispovijedaonice nisu poznate. Pokornik klekne na koljena pred svećenika, koji sjedi na podu u crkvi. Svaki svećenik ima pravo odrješavati vi ordinationis. Rezervati ne postoje. Običajem je uvedena neka pristožba za ispovijed.

S v. se p o m a s t podjeljuje na dva načina: na svečani način kod svećenika i na jednostavni način kod običnih vjernika. Maslinovim uljem mažu se oči, uši, nozdrve, usta, ruke, noge i slabine. Kod svećenika se mažu još čelo, bokovi i koljena.

Malabarski Jakobiti priznavaju 6 s v e t i h r e d o v a: kantar, lektorat, podđakonat, đakonat, prezbiterat i episkopat. Prva se dva reda davaju zajedno isti dan. Podđakonat se smije podjeliti već drugi dan, dok se za više redove traže intersticije. Za svećenički se red traži dob od 30 godina, premda se obično taj red podjeljuje sa 24 godine.

Svećenici neženje ne mogu biti župnici. Svećenici udovci ne smiju sklopiti drugoga braka. Ako to ipak učine, oni su ipso facto suspendirani, nu ženidba im se smatra valjana. Po općem se mišljenju takovi po drugi put oženjeni svećenici smatraju kao *reducti ad statum laicalem*. Svećenici su obvezani na godišnju ispovijed. Kanonske ure nisu obvezne za svećenstvo. Do god. 1876. nosili su svećenici tonzuru, nu iza te godine po naredbi patrijara Petra Ignacija XXIII. nose sirska »phyru«, t. j. neku vrst crne kapice.

Za ženidbu se traži kao nuždan uvjet prisutnost svećenikova. Ženidba se sklapa u crkvi, redovno u nedjelju, iznimno u ponedjeljak. Postoje ženidbene zapreke srodstva, zavjeta, razlike u vjeri itd. Zabranjuju se brakovi sa protestantima i reformistima ili Mar-Tomistima.

Uz nedjelje su svetački dani de p r a c e p t o: Božić, Blagovijest, Veliki Petak, Bogojavljenje, Preobraženje, Uzašašće, Velika Gospa, Prikazanje Marijino, Naša Gospa od dobrih usjeva (15. I.), Naša Gospa od dobre žetve (15. V.), Sv. Petar i Pavao i sv. Toma. U te dane moraju svi pribivati sv. misi i ne smiju raditi težačkih poslova.

Nemrs je obvezatan svake srijede i svaki petak u godini, osim u vrijeme od Božića do Bogojavljenja, od Uskrsa do Duhova, te u vrijeme, koje dijeli Ninivski post od Korizme. Svinjsko je meso zabranjeno uvijek.

Posnih dana ima 106. Post prije Uskrsa (velika korizma) traje 50 dana, prije Božića 25 dana, prije Velike Gospe 15 dana, prije Petrova i Pavlova 13 dana, ninivski post (tri dana iza nedjelje sedamdesetnice). Djevojke moraju postiti još 9 dana prije Male Gospe. Post zabranjuje svako jelo i svako pilo do zapada sunca. Nu u praksi mnogi prekidaju post već u 3 sata po podne ili o podne. Nemrs obvezuje u dane posta osim u subote i nedjelje korizmene. Iza god. 1876. dopuštaju Jakobiti pilo u posne dane, osim u korizmi.⁶⁴

7. Reformirani malabarski Jakobiti.

Broj ortodoksnih Jakobita u Malabaru ili Siro-Malankaraca umanjuje se sveudilj uslijed velikog upliva anglikanskih protesta-

⁶⁴ Sr. R. Janin, op. cit. St. 165 s.

nata. Engleske vlasti u Indiji dakako favoriziraju rad svojih misionara. Razorni svoj rad među malabarskim Jakobitima započese Anglikanci u prvoj polovici 19. stoljeća. Engleski pukovnik Munro, zastupnik britanskog imperija kod indijskog kralja u Travancoru, pozva 4 anglikanska misionara iz društva »Church Missionary Society«, da »djeluju« među malabarskim Jakobitima. Uspjeh nije uzmanjkao. Početkom 19. stoljeća upletoše se u unutarnje svade među Jakobitima podupirući i pomažući Mar Dionizija I. i neke njegove nasljednike. Njihov upliv na kler i puk postade velik tako, da je god. 1837. do 6.000 Jakobita primilo reformu. Jakobitskim je svećenicima godilo, da se njihovi udovci mogu po drugi put ženiti, a rado su primali i novčane potpore od anglikanaca.

Kad je sinoda u Maveelikaru god. 1836. nastojanjem Mar Dionizija IV. zabranila komunikaciju Jakobita s anglikancima, bila je protivna stranka tako jaka, te je kod antiohijskog patrijara isposlovala, da im je — makar ne poznavajući stanje stvari — posvetio za biskupa Mar Matiju Atanazija (1842.—1875.). Taj prista potpuno uz anglikansku nauku, te udari osnov novoj crkvi »Reformiranih Jakobita«, koji se prozvaše u malajskom jeziku »Naveekaranakar«.

»Reformirani Jakobiti« ili »Anglosirci« zadržaaše sirske (antiohijski) obred, ali u domaćem jeziku zvanom Malayalam (samo su riječi konsekracije sirske). Iz svoje liturgije izbaciiše sve tekstove, koji se tiču štovanja Majke Božje i svetaca, nadalje izbaciiše molitve za pokojne, tekstove, koji se tiču čistilišta te transubstancijacije. Svećenicima dozvoliše drugu ženidbu. Odstraniše slike i kipove.⁶⁶

Kad je antiohijski patrijar bio upućen, da je zaredio heretika, zaredi ortodoksnim Jakobitima najprije Mar Kyrilla, a onda Mar Dionizija V. Između Mar Matije Atanazija i ove dvojice nasto duga i žestoka borba o jurisdikciju i o crkvene posjede. Engleske su vlasti pod uplivom anglikanaca često išle na ruku Mar Matiji Atanaziju, koji se uzdrža sve do god. 1875. razvijajući svoju reformatorsku djelatnost. God. 1875. udari antiohijski patrijar Petar Ignacije XXIII. Mar Matiju Atanazija izopćenjem, što dosta umanjii njegov upliv. Brzo iza toga on i umre.

Iza njega stane na čelo »Reformiranim Jakobitima« njegov nećak Mar Thomas Athanasios, koji novoj crkvi dade potpunu organizaciju. Po njemu se oni prozvaše »Mar-Tomisti«.

Kad je antiohijski patrijar Ignacije Abdul Messih god. 1912. osobno došao u Malabar, da uredi tamošnje crkvene prilike, osudi svečano »Reformirane Jakobite«. Nu ova osuda, kao i rad ortodoksnih Jakobita nije spriječila napredovanje »Mar-Tomista«, jer ih je pomagala i svjetovna engleska vlast i »anglikanska »Visoka

⁶⁶ R. Janin, op. cit. St. 167—169. Mnoge potankosti kod dijeljenja sakramenata i u liturgiji navodi Fr. Heiler, op. cit. St. 539—541.

crkva« (Low Church). Broj »Reformiranih Jakobita« sveudilj raste. God. 1901. bilo ih je 38.000, god. 1911. već 75.848, god. 1921. oko 100.000, a danas ih ima već 150.000. Jakobite tjera u anglikansku crkvu nada na dobre državne službe.

Svećenici »Reformiranih Jakobita« uče na anglikanskim školama u Indiji, pa iz njih izlaze kao potpuni racionalisti.

Međutim kako sve heretike, koji se rađaju u raskolu, kao nesretni udes prati raskol, tako to vidimo i kod »Reformiranih Jakobita« u Malabaru. I kod njih je na pomolu novi raskol. Oni u Kottayamu smatraju, da je reforma već gotova, dok oni iz Tiruvelle zahtijevaju daljnje promjene i reforme. Spor nije riješen.⁶⁷

8. Pokret za uniju među Siro-Malankarcima.

Međutim ortodoksni Jakobiti ne prelaze samo na protestantizam, nego i u katoličku crkvu. Kod njih se kroz cijelo 19. stoljeće zapažala neka sklonost prema katoličkoj crkvi. Jakobitska crkva nije mogla utažiti njihovu žedu za vlastitom sirsom crkvom. Već je Mar Dionizije IV. (1830.—1857.) snovao sklopiti uniju, ali je bio prespor u radu.⁶⁸ Novi i jak zamah za uniju nastao je među Siro-Malankarcima, kad je jedan revni jakobitski svećenik Ghivergis (Georgije) Mallitee Pannikar god. 1919. osnovao jedan muški i jedan ženski red »Od nasljedovanja Kristova«. Ghivergis je bio ravnatelj jakobitskog zavoda za odgoju klera u Tiruveli, imao je dublju teološku i svjetovnu naobrazbu od drugih, a težio je za istinom. Nastojeći da prodube vjerski život svojih vjernika, osnuje pomenuta dva reda po uzoru katoličke crkve. God. 1925. posta Ghivergis jakobitskim biskupom s titulom od Betanije, te uze ime Mar Ivanios.⁶⁹ God. 1928. posta i metropolit. Još prije nego je postao biskupom, došao je do uvjerenja, da je njegova crkva u bludnji, kad zabacuje primat rimskog biskupa, jer se i u samoj jakobitskoj liturgiji nalaze tragovi o tom primatu. On je u sjedinjenju s Rimom vidio najbolje sredstvo, da digne svoju crkvu iz pada i mrtvila. Svojemu uvjerenju dao je oduška na sinodi god. 1925., gdje je uspio da nađe dosta pristaša. Sinoga ga je ovlastila, da pregovara s Rimom o sjedinjenju uz dva uvjeta: da im se zajamči slobodna uporaba sirsokoga (antiohijskog) obreda i da biskupi zadrže svoje službe. Poput Mar Dionizija IV. i on je ostajući

⁶⁸ Sr. Fr. Heiler, op. cit. St. 535.

⁶⁷ Sr. R. Janin, op. cit. St. 163 s.

⁶⁹ Mar Dionysios IV. počeo je misliti na sjedinjenje s Rimom, jer su ga tištali unutarnji nemiri u njegovoj crkvi. Htio je, da i druge biskupe predobije za uniju. Nu uslijed njegova otezanja stvar zaspi. Vele, da je on u srcu bio katolik, jer je gajio veiku pobožnost k presv. olt. sakramentu i Bl. Djevici Mariji. Sr. C. de Clerq: »Les Églises unies d'Orient«. Paris, 1935. St. 121.

u jakobitskoj crkvi dugo čekao, sve u nadi, da će steći što više pristaša. Međutim mu se stalno pridružio samo jedan biskup (njegov bivši učenik) *Mar Theophilos*.⁷⁰

Mar Ivanios prijeđe sa svojim drugom formalno u katoličku crkvu dne 20. septembra 1930. Među prvima, koje je primio u krilo sjedinjenih Siro-Malankaraca, bijahu njegovi roditelji, otac s 87 godina i majka s 82 godine. Duskora ih je bilo 10.000. Nakon svog prelaza pošao je Mar Ivanios u Rim, gdje ga je Sv. Otac Pijo XI. srdačno primio. Iza toga učinili su Mar Ivanios i Mar Theophilos put po Evropi budeći svuda veliki interes.⁷¹

Sveta Stolica odobri, da sjedinjeni zadrže svoj siro-malankarski obred, zadrži oba biskupa u časti, te osnuje za njih novu crkvenu pokrajinu. Mar Ivanios posta metropolit u Trivandrumu, a Mar Theophilos biskup sufragan u Tiruvelli.

Prema uputama Sv. Stolice organizirao je revni i sveti biskup Mar Ivanios u svojoj metropoliji katoličku akciju i uveo redove, da ubrza sjedinjenje ostale svoje braće. Razumije se, da su svoga osnivača slijedili muški i ženski red »Od nasljedovanja Kristova«, u kojima je on dobio vrsne pomagače. Nastojanjem Mar Ivanios a vratilo se u krilo katoličke crkve preko 30.000 ljudi. Samo god. 1936. vratilo se 700 ljudi, među njima 19 Indijanaca, koji su svršili akademske nauke i koji obnašaju odlične državne službe. Jedan od ovih sjedinjenih je lični tajnik Ghandia.⁷²

Mar Ivanios ima uza se preko 50 svećenika, od kojih je većina prešla sa skizme. U 6 godina sagradio je 34 crkve i kapele ne računajući ovamo privremene kapele. Katolička pouka vrši se u 30 škola sa 143 učitelja i 4322 učenika. Osnovano je i jedno više katoličko učilište i jedno sjemenište, u kome se 13 kandidata sprema za svećenički stalež. Muški red »Od nasljedovanja Kristova« broji 20 redovnika, koji živo rade na povratku disidenata. Ženski red broji 17 sestara, koje se bave odgojem ženske mladeži i poukom u školi. Ukratko unija se lijepo razvija. Štovanje Presv. Euharistije i štovanje Bl. Djevice Marije je veliko. Jak je apostolat molitve, vječno klanjanje i Marijanski pokret u kongregacijama.⁷³

Napomenuti treba, da velike teškoće radu Mar Ivanios a u Indiji stavlja rad ruske emigrantske crkve. Već od nekoliko godina

⁶⁹ O obraćenju Mar Ivanios a sr. »L'Unité de l'Église«, Paris, 1932. St. 682—688.

⁷⁰ Sr. R. Janin: »Les Églises orientales et les Rites orientaux«. Paris, 1935. St. 538 ss.

⁷¹ Izvještaje o putu Mar Ivanios a u Evropu vidi »L'Unité des Églises«. Paris, 1933. St. 133 i 1935. St. 480.

⁷² Sr. R. Janin, op. cit. St. 477.

⁷³ Sr. R. Janin: »Les Instituts religieux des Orientaux Catholiques« u »L'Unité de l'Église«. Paris 1935. St. 529—530.

boravi među Siro-Malankarcima ruski monah Andronik, kome je uspelo, da uzbuđi neke simpatije prema ruskom pravoslavlju. O tom predmetu raspravljahu biskupi ruske emigracije u Srijemskim Karlovcima god. 1935. i 1936. Na njihov poticaj pošao je Dimitar Chajlarski, ruski biskup iz Mandžurije, u Indiju, da proučava situaciju. O uspjehu njegova rada dosada nije poznato.⁷⁴

Međutim pokret za sjedinjenje s rimo-katoličkom crkvom među malabarskim Jakobitima raste. Primjer Mar Ivaniosa i Mar Theophilosia slijedio je i treći jakobitski biskup iz grupe »Metropolista«: Mar Joseph Severios, metropolit iz Niranama. Kako javlja »Osservatore Romano«,⁷⁵ dne 29. novembra 1937. otišao je metropolit Mar Severios iz svoje rezidence u Parumali, pa se uputio k Mar Ivaniosu, metropolitu sjedinjenih Jakobita u Trivandrumu, odakle je uputio pismo svome dosadanjem »katolikosu« u Kottayamu, da istupa iz njegove crkve. Na Božić 1937. primljen je u krilo sjedinjenih Siro-Malankaraca. Mar Severios je u dobi od 42 godine. Rodom je iz Mallapaly-a, desetak milja daleko od Tiruvalle. Svojedobno je bio učenik Ghivergisa Mallitee Pannikara (Mar Ivaniosa) i saučenik Mar Theophila. Apsolvirao je univerzu u Kalkuti. Bio je član nastavnog vijeća visoke škole u Madrasu. Na svoj korak se pripravljaio dugim studijem. Tako se crkva sjedinjenih Malankaraca pristupom trećega biskupa znatno ojačala.⁷⁶

BIBLIOGRAFIJA.

- Le Quien: »Orbis christianus«, Paris 1740 Tom. II.
 Fac. Raulin: »Historia ecclesiae Malabaricae«. Roma. 1754.
 Fac. Raulin: »Historia Synodi Diamperitanae«. Roma, 1745.
 Al. Assemani: »Commentaria de Catholicis seu Patriarchis Chaldaeorum et Nestorianorum«. Roma, 1775.
 Georg. Milne Rae: »The Syrian Church in India«. Edinburg-London 1892. (St. 263—357).
 G. T. Mackenzie: »Christianity in Travancor«. Trivandrum, 1901.
 Sam. Giamil: »Documenta relationum inter S. Sedem Apostolicam et Assyriorum Orientalium seu Chaldaeorum ecclesiam« u »Bessarione«, Roma, 1889—1903.
 R. Janin: »L'Église syrienne du Malabar« u »Échos d'Orient«, Paris, 1913. St. 520 i 1914. St. 43.
 Adelhelm Jann: »Die kathol. Missionen in Indien, China und Japan«. Paderborn 1915.

⁷⁴ Sr. O. J. Urban: »Najmlodsi unici Malankarezi« u »Oriens«, Varšava 1936. St. 179—181.

⁷⁵ »Osservatore Romano« 27. XII. 1937.

⁷⁶ Sr. »L'Oriente Cristiano e L'Unita della Chiesa«. Bibbiano 1937. Nr. 6.

- I. C. Panjikaran: »Christianity in Malabar: The St. Thomas Christians of the Syro-Malabar Rite«. Roma, 1926. (»Orientalia Christiana« Vol. VI.)
- S. Salaville: »Liturgies orientales«. Paris 1932.
- »Statistica con cenni storici della Gerarchia e dei fedeli di rito orientale«. S. Congr. Orient. Roma, 1932.
- C. de Clerq: »Les Églises d'Orient«. Paris, 1935.
- R. Janin: »Les Églises Orientales et les Rites Orientaux« Paris, III. ed. 1935.
- M. Jugie: »Theologia dogmatica christianorum orientalium ab ecclesia catholica dissidentium«, Tom. V. Paris, 1935.
- R. Janin: »L'Église jacobite du Malabar« u »L'Unitè de l'Église«. Paris, 1937. St. 162—169.
- Fr. Heiler: »Urkirche und Ostkirche«. München, 1937. St. 531—544.

